

DEMOKRAATIT
DEMOKRATERNE

UPA 2017/158
Mala H. Kuko

Meeqqat qinngamikkut-, siutimikkut qinersimikkullu ajuuteqalersartut ikilisarniarlugit pinaveersimatitsiniarnerup qanoq annertusarneqarnissaanut kiisalu ilaatigut siullunnerit kingunerisaannik meeqqat inersimasullu tusillalersimasut tusaaniarnermikkullu akornusersimasut qanoq ikiorserneqartarnissaannut apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamat siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq, Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit)
(Siullermeernera)

Inatsisartuni ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit oqallinnissamat siunnersuuteqarnera meeqqat qinngamikkut siutimikkut qinersimikkullu ajoquteqalersarnerat pillugu ATASSUT-miit Demokraatiniillu imaattumik oqaaseqarfigissavarput.

Kalaallit Nunatsinni inuuvugut nunanut allanut sanilliulluta periarfissatigut allaanerungaartumik inissisimasuusugut. Meeraanitsinniit silami pinnguartuuvugut, pinngortitap tunniussinnaasai atorlugit angalaartuuvugut aassaappat ukiuuppat tamaasa piffigisarpagut. Aasakkut nalunnguarterpugut taserni, ilaannilumi sila qiianarsinnaasumik. Taamaammat ilaanneeriarluta nuffasertarpugut sivisuumillu nuffasernerput atasinnaasarluni. Kiisalu aamma siuterput nalunnguarnitta nalaani imermik immertoortarput, tamannalu aamma imaaliallaanaq imaarneqarniarsarisangilaq, kingunerisassaalu nalusaratsigu taamaattussaannartullu isigalugu angerlaraqangatta annertunerusumik eqqartoqqinneq ajorparput.

Piniartortat amerlanerit pinialukkaangamik nunami imaanilu meeqqanik ilaqarlutik qoorortuut ilaanneeriarlutik sakkortuut eqqaassutigisarpaat piniagassanik assigiinngitsunik. Soorunalimi aamma nipi sakkortoq siutitta nammassiinnaassaak killeqarmata siutit aseroriartulersarput. Nalinginnaasumimmi siutit illersuutaannik atortoqartannginnerata kinguneranik pinialunnerup nalaani.

Qangaaniilli nipilersuutit assigiinngitsut atortorineqalerput, meeqqanut inersimasunullu. Siutitut ikkunneqartartut atortoralugit nipilersorneq inuit ilaasa nunnaartorisarpaat, ajoraluartumilu tamakku peqqissaartumik atorneqanngikkaangata siutitut nunguttarsaataasarput.

Inuit Ataqatigiinnersoq Debora Kleist siunnersuuteqarneratigut ATASSUT-minngaaniit Demokraatiniillu paasilluarsinnaavarput oqallittoqarnissaanik nunatsinni. Oqallinnissamimmi siunnersuuteqartup anguniarpaa nunatsinni innuttaasuusugut ikereertigaluta nunanut allanut sanilliulluta siutiluttuunerput annertungaatsiartumik inissisimanerata appartissinnaanera iliuuseqarfigisariaqarlunnarmat. Soorunalimi atuarfeqarfinni sulissuteqarneq atuartut aallartinneranninngaaniit malinnaatinneqarnerat assut pitsaasuvoq. Taamaakkaluartoq suli pitsaanermik iliuuseqarnissarput ugartorneqarnissaa suleqatigiissutigisariaqarparput.

DEMOKRAATIT
DEMOKRATERNE

Nunatsinni nakorsaqaarnek eqqarsaatigalugu ukiuni kingullerni ilungersunartutut inissisimajuartuuvoq, aammalu ikiuni suli arlaqartuni taamatut inissisimanissaa ilimanarluni, nunatta aningaasaqaarnerata inissisimanagera eqqarsaatigissagaanni. Tamakkiisumik nunaqarfinni nakorsanik atorfinitsitsinissaq ajornakusoortutut inissisimasussaassavoq ukiuni suli arlaqartuni, taamaammat Naalakkersuisut saqqummiussaatelemedicineq periarfissatut atorluarneqarnerunissaanik oqariartorneq ATASSUT-minngaaniit aamma Demokraatininngaaniillu tapersorsorluinnarparput. Nunattami isorartunerujussuata unarminartuunera taamaattunik immitsinnut pilersornikkut assigiinngitsutigut nunatta iluani nappaataasinnaasunik ikiorserneqarsinnaanissatsinnik tamatsinnut iluaqutiginnassavarput.

Inuttut siuttuttuuneq amerlasoorsuatigut inuunermut ajoraluartumik kinguaasaataasuusooq ilisimaarivarput, siuttuttuunerup inuunermi sunniutigisarsinnaasai assigiinngitsuusinnaapput, nunatsinni ilinniagaqassuseq isigissagaanni qulannangitsumik aamma innuttatta siutimikkut ajoquteqarlutik arlaatigut ilinniaqqinnissagigaluaminnik ingerlaqqinngitsoortarnerannik kinguneqarsimassagunarpoq. Qangaanerusooq tusartaatit pisoqqat atorneqartarnerat uumigineqartarput, massakkut nutaaliat neriuunnarput pitsaanerusimassasut taakkulu atorluarneqarsinnaanissaat ujartuiffigineqartariaqarput.

Immitsinnut ikioqatigiissagutta timitta pigisaasa paarilluarnissaannik paasissutissanik innuttaasunut tigussaasunik peqarnissaq sumi tamani tiguneqarsinnaasunik sanasoqarnissaanik ATASSUT-miit Demokraatiniillu kaammattuutigissuarput. Kinguaassagut eqqarsaatigalugit peqqittumik ineriartornissaq pitsaanerpaaq anguniarlugu sulissuteqarnissarput aamma uagut peqataaffigilluinnassavarput.

Taamatut naatsumik oqaaseqarluta oqallisissiaq neriuuteqarfigalugu aammalu iluaqutaajumaarnissaanik oqallittuortoqarnissaa kissaatigaarput.

Qujanaq.

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi skal forstærke de forebyggende indsatser omkring børn, så de får færre næse-, øre og halsslidelser og hvordan vi målrettet kan hjælpe børn og voksne, hvis hørelse er nedsat eller skadet, som følge af blandt andet mellemørbetændelse.

(Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit)

(1.behandling)

ATASSUT og Demokraterne har følgende bemærkninger til Medlem af Inatsisartut Debora Kleist, Inuit Ataqatigiit Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi skal forstærke de forebyggende indsatser omkring børn, så de får færre næse-, øre og halsslidelse.

Vi lever i vort land Grønland der hvor vi har helt anderledes livs vilkår i forhold til andre lande. I barndomsalderen er vi mest udendørs og leger, hvor vi året rundt gå ture og benytter de ting vi kan skaffe fra vores natur.

DEMOKRAATIT
DEMOKRATERNE

Vi svømmer om sommeren i søerne, selvom vejret kan være køligt. På baggrund af sådanne vilkår kan vi blive ret så forkølet, som af og til kan bæres i længere tid. Det sker også at vores ører indtager vand, som ikke kan tømmes for vand med det samme, hvor vi derefter ikke har viden om eventuelle følger som også vi tager som givet, som vi heller ikke snakker yderligere når vi kommer hjem.

De fleste fangere plejer at tage deres børn med på jagt, om det er på land eller til havs, hvor de nogen gange benytter rifler med større kaliber. Det er følgerne til sådanne situationer hvor ørerne bliver udsat for mega høj lyde, der forårsager følge sygdomme.

Eftersom man ikke benytter hørerværn i sådanne jagt-ture som forårsager sygdomme.

Det er som bekendt at man også bruger musik teknologi allerede fra noget i tiden til børn og voksne. Nogen kan godt li at bruge hørerelefoner til at lytte musik, men såfremt man ikke begrænser de høje lyde beskadiges hørerevnen.

Fra Atassut og Demokraterne kan vi godt følge Debora Kleist, fra Inuit Ataqatigiit ønske om debat omkring denne problematik i vort land.

Forespørgselsdebat forslagsstilleren har til formål at opnå, trods vores lille befolkningsmæssige omfang har høj hørerskade niveau, sammenlignet med de andre lande skal der gøres en indsats for at hørerevne skade niveauet nedbringes.

Det er en rigtig god ordning at man fra de første årgange i skolen at eleverne følges med deres hørerevne.

Når man tænker på den læge kapacitet vi har i vort land har den efterhånden i årrække været problematisk, som det ser ud vil den lægemangel fortsat være til stede, også i relation til vort lands økonomiske situation.

At dække læge mangel i byggerne fuldt ud, vil den fortsat være uopnåelig i flere år endnu, således at Naalakkersuisut fremlæggelse med at benytte endnu mere telemedicin mulighed har ATASSUT og Demokraterne hermed givet den fulde opbakning.

Idet vores land har den langstrakt kystlinie som giver os udfordringer, der igennem telemedicin kan bane vejen til bekæmpelse af forskellig typer sygdomme, samt omkring vores forsyning af forskellige art.

At have beskadiget hørerevne skaber mange problematiske følger, hvor hørerevne mangel har sine ulemper som nogen af vores landsfrænder dør med, blot kigge på vores uddannelsesniveau findes der sikkert som ikke kan komme videre med deres uddannelse på grund af beskadiget hørerevne. Før i tiden havde man hørerapparater som mange er irriteret over, og nutildags har moderne hørerapparater der må være langt bedre end dem fra før i tiden som også kræver område indsats omkring dem

Såfremt vi i det her at passe på vores diverse områder i kroppen skal gøre forskel i fællesskab, er det ATASSUT og Demokraternes opfordring at der skal være let tilgængelige oplysningskampagne effekter rundt omkring.

For at tænke på vores efterkommere som skal have det bedst mulige sundhed vil vi absolut være med på at udvikle til den rigtige retning.

DEMOKRAATIT
DEMOKRATERNE

Med de kortfattede ord har vi forhåbninger til denne forespørgselsdebat, samt at der kommer noget godt ud af debatten, ønskes hermed en god debat.

Tak.